

FI A DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babe-Bolyai” din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Sofiologia Vechiului Testament						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, ioanchirila62@gmail.com						
2.3 Titularul activităților de seminar	-						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	IV	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Op

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	0
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	0
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					14
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat					2
Examinări					3
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		47			
3.8 Total ore pe semestru		75			
3.9 Numărul de credite		3			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Isagogia Vechiului Testament, Hermeneutica Vechiului Testament, Exegeza Vechiului Testament, Teologia Vechiului Testament
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Competențe exegetice dezvoltate pe baza tradiției patristice

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Prezență minim 75%, cu materialele didactice specifice (Sfânta Scriptură, alte resurse indicate)
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze o bună înțelegere a sofologiei vechitestamentară. • Să dispună de competențe exegetice fundamentate pe tradiția interpretării patristice și iudaice a textelor sofianice din cuprinsul Sfintei Scripturi. • Să demonstreze competențe reale de actualizare a mesajului biblic în vederea transmiterii lui înspre contemporani. • Să dispună de aptitudini dialogice irenice cu adepții altor concepții sofologice.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze capacitatea de conexare a cunoștințelor dobândite în cadrul cursului cu ansamblul disciplinelor studiate, precum și cu activitatea profesională pe care urmează să o desfășoare. • Să demonstreze capacitatea de a crea și a conduce un atelier de interpretare și de dialog pornind de la teme/pasaje extrase din cărțile sofianice. • Să demonstreze capacitatea de sistematizare și actualizare a conținutului învățării.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • introducerea studentului în sfera exegezei textelor scripturistice sofianice și a sistematizării teologice a acestora. • cunoașterea și aplicarea tradiției exegetice patristice și iudaice • exersarea aptitudinilor exegetice specifice exegezei biblice patristice și iudaice.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Să sprijine studentul în identificarea modalităților de aplicare a principiilor interpretative și a modalităților de actualizare a conținutului cărților sofianice pentru contemporaneitate.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<ul style="list-style-type: none"> • Curs introductiv: Înțelepciunea în Orientul Apropiat Antic; Originile și istoria înțelepciunii israelite; Înțelepciunea lui Dumnezeu și înțelepciunea omului; Despre înțelepciune și înțelepți în Israel. 	prelegere, discuție colectivă, analiză pe text	1 prelegere
<ul style="list-style-type: none"> • Cărțile sofianice vechitestamentare – prezentare generală a structurii, conținutului, teologiei: Proverbele lui Solomon, Iov, Ecclesiastul. 	prelegere, discuție colectivă, analiză pe text	1 prelegere
<ul style="list-style-type: none"> • Formele discursului sofianic: proverbul (Prov. 21,19), muștrarea (Prov. 30,10), zicala numerică (Prov. 30,18-19), întrebarea retorică (Prov. 30,4), poemul sofianic (Prov. 31,10-31), povățuirea p rintească (Prov. 1,8-19), personificarea înțelepciunii (Prov. 1,20-33), disputa (Iov 3-41), povățuirea, m rturisirea (Prov. 4,3-9), ghicitoarea (Jud. 14,14), alegoria (Jud. 9,8-15), narațiunea didactică (Fac. 37-50). 	prelegere, discuție colectivă, analiză pe text	1 prelegere
<ul style="list-style-type: none"> • Forme ale înțelepciunii: structură, Proverbele lui Solomon și paralelisme: Proverbe 1,9; Proverbe 10-22,16; Proverbe 22,17 – 24,22; Proverbe 25-29; Proverbe 24,23-34; Proverbe 30,1-9; Proverbe 30,10-33; Proverbe 31,1-9; Proverbe 31,10-31. 	prelegere, discuție colectivă, analiză pe text	1 prelegere
<ul style="list-style-type: none"> • Forme ale înțelepciunii: autoritate, funcție, structură 	prelegere, discuție colectivă, analiză pe text	1 prelegere
<ul style="list-style-type: none"> • Înțelepciunea - cale (Proverbe 3,19 – 4,27; Proverbe 5-7) 	prelegere, dezbateri sau discuție	1 prelegere

	colectiv , analiz pe text	
• Identitatea înțelepciunii în lumina Cărții Proverbe 8 - teorii, controversate, perspective.	prelegere, dezbateri sau discuții colective , analiz pe text	1 prelegere
• Înțelepciune și creație: Cartea Iov.	prelegere, dezbateri sau discuții colective , analiz pe text	1 prelegere
• Proverbe 1,1-7; 1,2-8; 26,1-12 – abordare exegetic-teologică	prelegere, dezbateri sau discuții colective , analiz pe text	1 prelegere
• Antinomia și axiologie în cartea Ecclesiastului	prelegere, dezbateri sau discuții colective , analiz pe text	1 prelegere
• Sofia teoretică și sofia practică în înțelepciunile lui Solomon și Ben Sirah	prelegere, dezbateri sau discuții colective , analiz pe text	1 prelegere
• Înțelepciunea în Manuscrisele de la Qumran	prelegere, dezbateri sau discuții colective , analiz pe text	1 prelegere
• Dimensiunea sofianică a Noului Testament; Înțelepciunea în context eclezial.	prelegere, dezbateri sau discuții colective , analiz pe text	1 prelegere
• Curs de sinteză și dezbateri pe tematica studiată.	prelegere, dezbateri sau discuții colective	1 prelegere

Bibliografie

Ediții Scripturistice:

- *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, quae ante cooperantibus A. Alt, O. Eissfeldt, P. Kahle ediderat R. Kittel, Editio Funditus Renovata, adjuvantibus H. Bardtke, W. Baumgartner, P. A. H. de Boer, O. Eissenfeldt, J. Fichtner, G. Gerleman, J. Hempel, F. Horst, A. Jepsen, F. Maass, R. Meyer, G. Quell, Th. H. Robinson, D. W. Thomas cooperatibus H. P. Ruger et J. Ziegler ediderunt K. Elliger et W. Rudolph, Textum Masoreticum curavit H. P. Ruger, MASORAM ELABORAVIT G. E. Weil, Editio tertia emendata opera W. Rudolph et H. P. Ruger, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1987.
- *Septuaginta*, Id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes edidit Alfred Rahlfs, editio minor, duo volumina in uno, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1935.
- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Tipărit sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Preafericitului Patriarh Daniel – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2011.

Resurse patristice

1. Eftimie Zigabenu și Nicodim Aghioritul, *Psaltirea în tâlcuirile Sfinților Părinți*, 2 vol., ed. Ștefan Voronca (Galați: Egumenița, 2006), 807 p. și 845 p.
2. Sf. Grigorie de Nyssa, *La titlurile Psalmilor*, în *Scrieri II*, PSB 30, Ed. IBMBOR, București, 1998.
3. Sf. Grigorie de Nyssa, *Omiliile la Ecclesiast*, în *Scrieri II*, PSB 30, Ed. IBMBOR, București, 1998.
4. Vasile cel Mare, *Omiliile la Psalmi*, în PSB 17, ed. Dumitru Fecioru Ed. IBMBOR, București, 1986.

Lucrări de referință, comentarii biblice, studii:

5. ABRUDAN, Dumitru, „Cartea Iov și valoarea ei antropologică,” *MB* 1-2 (1984): 7-20.
6. BARTOLOMEU, Valeriu Anania, *Poezia Vechiului Testament* (București: EIBMO, 2000), 536 p.
7. BULGAKOV, Sergei, *Sophia: The Wisdom of God, An Outline of Sophiology* (Hudson, NY: Lindisfarne Press, 1993).
8. CHIRILĂ, Ioan, „Sofia și Logos sau despre dialogul dintre cei doi Iisus: Hristos și Ben Sirah,” *ST* 1 (2005): 49-64.
9. CRENSHAW, J. L., *Old Testament Wisdom*, Knox Press, Atlanta, 1981.
10. FOX, Michael V., *Proverbs 1-9* Anchor Bible Series. New York: Anchor Bible, 2000.
11. GARRETT, Duane A., *Proverbs, Ecclesiastes, Song of Songs*, în col. *The New American Commentary*, vol. 14, Broadman & Holman Publishers, Nashville, 2001.
12. LONGMAN, Tremper, *The Book of Ecclesiastes*. New International Commentary on the Old Testament Series. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1998.
13. MIHOC, Vasile, „Înțelepciunea teoretică și practică în Vechiul Testament,” *MA* 1-3 (1980): 82-92.
14. RAD, Gerhard von., *Wisdom in Israel*. Nashville, 1972, reprinted 1993.
15. SEMEN, Petre, *Sensul vieții și al suferinței după cărțile Ecclesiast și Iov* (Iași: Doxologia, 2010), 170 p.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe discipline din facultățile de profil, pe baza Programelor analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egal măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile ecleziastice, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea conținutului literaturii sofianice vechitestamentară – conținut, structură, forme, specificități • Capacitatea de a realiza o abordare exegetic-teologică minimală a textelor sofianice	Examen scris/oral	100%

	<ul style="list-style-type: none"> • Competen e de actualizare a mesajului discursului sofianic vechitestamentar 		
10.6 Standard minim de performan			
<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea conținutului literaturii sofianice vechitestamentare i capacitatea de a realiza o abordare exegetic-teologic minimal pe un fragment din acest corpus de scrieri. 			

Data complet rii

.....

Semn tura titularului de curs

.....

Semn tura titularului de seminar

.....

Data aviz rii în departament

.....

Semn tura directorului de departament

.....